

**DEZVOLTAREA INDUSTRIEI TURISMULUI ÎN REPUBLICA
MOLDOVA – REPER IMPORTANT AL ECONOMIEI NAȚIONALE***Iuliu ȚURCAN, doctor în economie, IRIM*

At present, the tourist industry has become one of the most important and promising sectors of the global economy, one of the key positions situated in international tourism. In this context, each state tries to attract foreign tourists, thereby helping to develop their own economy. We analyze the situation regarding foreign nationals in the Republic of Moldova.

În prezent, industria turistică reprezintă una din cele mai importante componente ale economiei mondiale, care atestă ritmuri înalte de dezvoltare, deoarece necesitățile umane în această direcție au o tendință de creștere continuă. Din considerente că suprafața Republicii Moldova este destul de modestă, apare necesitatea adaptării acesteia în vederea atragerii vizitatorilor străini, și totodată trebuie de promovat activitățile turistice de către populația autohtonă prin aplicarea la turism intern și internațional.

Un interes deosebit în vederea estimării nivelului de atractivitate a Republicii Moldova pentru turiștii străini îl prezintă analiza în dinamică a numărului de sosiri ale vizitatorilor străini în țară. În continuare se prezintă dinamica numărului de sosiri ale vizitatorilor străini în țară și structurii acestora în funcție de scopul vizitei în perioada 2000-2008.

Tabelul 1.

*Dinamica numărului de sosiri ale vizitatorilor străini în Republica Moldova în
perioada 2000-2008*

Scopurile sosirii	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Vacanțe, recreere și odihnă	7108	4220	8006	9920	11767	7840	6170	5804	5682
<i>ponderea, %</i>	<i>37,48</i>	<i>26,90</i>	<i>39,71</i>	<i>42,04</i>	<i>45,18</i>	<i>31,27</i>	<i>43,33</i>	<i>39,42</i>	<i>65,24</i>
Afaceri și motive profesionale	11577	10996	11527	12975	13012	16372	7444	8572	2541
<i>ponderea, %</i>	<i>61,05</i>	<i>70,08</i>	<i>57,17</i>	<i>54,98</i>	<i>49,96</i>	<i>65,30</i>	<i>52,28</i>	<i>58,23</i>	<i>29,17</i>
Alte scopuri	279	474	628	703	1266	861	625	346	487
<i>ponderea, %</i>	<i>1,47</i>	<i>3,02</i>	<i>3,11</i>	<i>2,98</i>	<i>4,86</i>	<i>3,43</i>	<i>4,39</i>	<i>2,35</i>	<i>5,59</i>
Numărul total de sosiri ale vizitatorilor străini	18964	15690	20161	23598	26045	25073	14239	14722	8710
<i>ponderea, %</i>	<i>100,00</i>	<i>100,00</i>	<i>100,00</i>	<i>100,00</i>	<i>100,00</i>	<i>100,00</i>	<i>100,00</i>	<i>100,00</i>	<i>100,00</i>

Sursa: Biroul Național de Statistică, www.statistica.md

Datele prezentate atestă că numărul total de sosiri ale vizitatorilor străini în Republica Moldova în perioada 2000-2008 nu se caracterizează printr-o tendință unică, ci variază considerabil. În așa fel, în perioada 2000-2004 numărul de sosiri ale vizitatorilor străini are o tendință de creștere, sporind de la 18964 de persoane până la 26045, ceea ce constituie o creștere cu circa 37,3%. Pe parcursul următorilor ani situația în acest domeniu se schimbă radical, astfel încât în perioada 2004-2008 numărul de sosiri ale vizitatorilor străini s-a redus de circa 3 ori, constituind dor 8710 persoane în ultimul an al șirului.

Examinând dinamica numărului de sosiri ale vizitatorilor străini în Republica

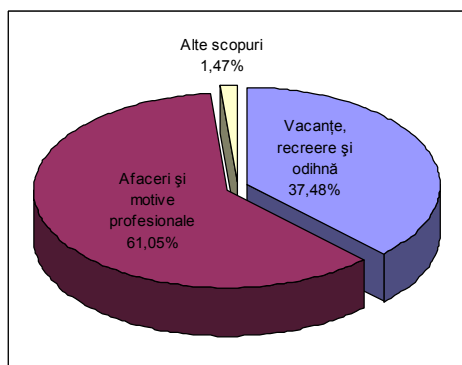
Moldova în perioada 2000-2008 pe scopurile sosirii se constată că pentru vacanță, recreere și odihnă numărul vizitatorilor s-a redus de la 7108 până la 5682 persoane, adică s-a micșorat cu 20,0%. În ceea ce privește dinamica numărului de vizitatori pentru afaceri și motive profesionale s-a redus cu ritmuri foarte înalte de la 11577 până la 2541 persoane, ceea ce constituie o micșorare de 4,6 ori. Schimbările menționate au condiționat la rândul său modificarea structurii vizitatorilor străini în Republica Moldova după scopul sosirii (graficul 1, graficul 2).

Examinând în comparație structura numărului de sosiri ale vizitatorilor străini în RM în funcție de scopul vizitei în anul 2000 și respectiv în anul 2008 se observă că această structură se modifică esențial. Pe de o parte, pentru industria turismului îmbucurător este faptul că crește numărul de vizitatori care doresc să petreacă vacanțe, recreeri și odihne în țara noastră. Pe de altă parte, pentru economia națională în ansamblu un dezavantaj major îl constituie micșorarea numărului de vizitatori în scopul de afaceri și motive profesionale și totodată diminuarea ponderii acestei categorii de la 61,05% până la 29,17%.

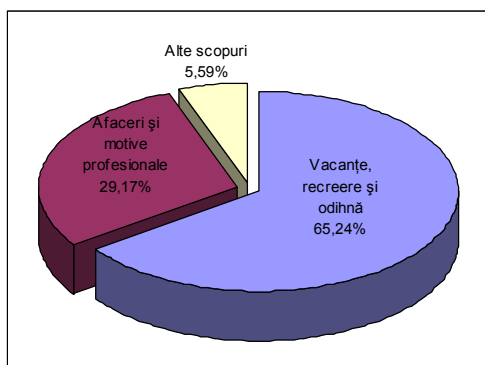
În baza rezultatelor constatate și a dinamicii acestora, se poate concluda că situația în Republica Moldova în domeniul atragerii vizitatorilor străini este destul de dificilă, cu o tendință negativă de dezvoltare. Printre principalele cauze care determină situația constatată și contribuie la micșorarea numărului de vizitatori străini în Republica Moldova se pot enumăra următoarele:

- Instabilitatea mediului legislativ și politic în țară;
- Instabilitatea mediului economic.
- Infrastructura slab dezvoltată.
- Calitatea redusă a serviciilor prestate în sfera turismului.
- Nivelul nesatisfăcător de dezvoltare a turismului rural și a turismului ecologic, care ar putea sta la baza atragerii turiștilor și diverselor țări dezvoltate etc.

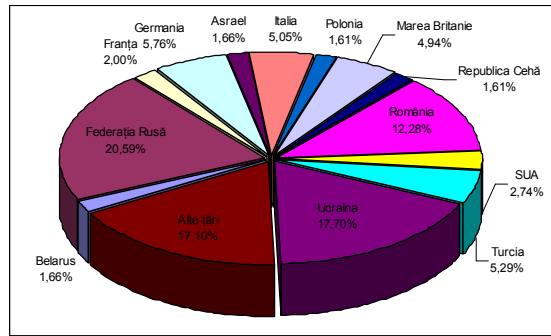
Prezintă interes examinarea structurii vizitatorilor străini în Republica Moldova după țările de origine a acestora. În următorul grafic se prezintă structura vizitatorilor străini în Republica Moldova după țările de origine a acestora specifică anului 2008.

Graficul 1. Structura numărului de sosiri ale vizitatorilor străini în RM în funcție de scopul vizitei în anul 2000

Graficul 2. Structura numărului de sosiri ale vizitatorilor străini în RM în funcție de scopul vizitei în anul 2008

Graficul 3. Structura numărului de sosiri ale vizitatorilor străini în RM după țări în anul 2008

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică, www.statistica.md

Din graficul prezentat se constată că cei mai mulți vizitatori străini în Republica Moldova în anul 2008 au fost sosiți din Federația Rusă (20,59%), după care urmează Ucraina (17,70%) și România (12,28%). Faptul că principalii vizitatori în Republica Moldova în anul 2008 sunt de proveniență din țările sus-numite se datorează faptului că ele sunt amplasate în vecinătate cu Republica Moldova, ceea ce a favorizat dezvoltarea unor relații mai strânse. Totodată se observă că o pondere considerabilă (circa 5% din numărul total al vizitatorilor străini) dețin și unele țări Europene cum ar fi: Germania (5,76%), Turcia (5,29%), Italia (5,05%) și Marea Britanie (4,94%). Ponderea atât de considerabilă a numărului vizitatorilor din țările înalt dezvoltate se datorează în cea mai mare măsură faptului că o bună parte a populației autohtone activează în aceste țări, dezvoltând relații și vizite bilaterale.

O dată cu examinarea în dinamică a atractivității Republicii Moldova pentru vizitatorii străini se propune a urmări și evoluția turismului organizat de către agențiile de turism autohtone și structura acestuia în funcțiile de scopul plecării, informația fiind prezentată în următorul tabel.

Datele prezentate atestă că evoluția numărului total de plecări ale vizitatorilor moldoveni în străinătate în perioada 2000-2008 are o tendință inversă evoluției numărului vizitatorilor străini ce vin în Republica Moldova. În așa fel, numărul total de plecări ale vizitatorilor moldoveni în străinătate a sporit în perioada analizată de la 32452 până la 85085, ceea ce constituie o creștere de circa 2,6 ori. Urmărind evoluția numărului total de plecări ale vizitatorilor moldoveni în străinătate conform scopurilor plecării, constatăm că vacanțele, recreerile și odihna constituie acea direcție care a favorizat creșterea indicatorului examinat. Importanța vacanțelor, recăreerilor și odihnei în structura numărului total de plecări ale vizitatorilor moldoveni în străinătate se observă din graficul 3.

Graficul prezentat atestă că în structura plecărilor vizitatorilor moldoveni în străinătate în perioada 2000-2008 cea mai înaltă pondere o dețin vacanțele, recreerile și odihna, variind în limitele 57,3-97,4% cu o tendință de creștere continuă. Dinamica numărului de plecări a vizitatorilor moldoveni în străinătate ne atestă faptul că pentru populația autohtonă odihna, recreerile și vacanțele devin tot mai importante, ocupând un loc tot mai prioritar în structura motivațiilor personale.

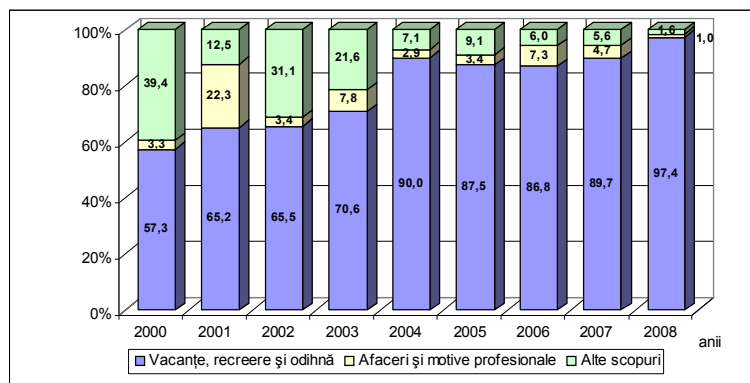
Un interes deosebit prezintă examinarea structurii țărilor în care pleacă vizitatorii autohtoni în scopul determinării direcțiilor prioritare, ceea ce se expune în următorul grafic.

Tabelul 2.

*Dinamica numărului de plecări ale vizitatorilor moldoveni în străinătate în
perioada 2000-2008*

Scopurile plecării	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Vacanțe, recreere și odihnă	18578	19728	33792	47553	61087	50047	58845	73387	82852
<i>ponderea, %</i>	<i>57,25</i>	<i>65,19</i>	<i>65,52</i>	<i>70,63</i>	<i>90,04</i>	<i>87,45</i>	<i>86,76</i>	<i>89,73</i>	<i>97,38</i>
Afaceri și motive profesionale	1080	6745	1729	5262	1953	1961	4929	3865	840
<i>ponderea, %</i>	<i>3,33</i>	<i>22,29</i>	<i>3,35</i>	<i>7,82</i>	<i>2,88</i>	<i>3,43</i>	<i>7,27</i>	<i>4,73</i>	<i>0,99</i>
Alte scopuri	12794	3791	16056	14513	4806	5223	4052	4538	1393
<i>ponderea, %</i>	<i>39,42</i>	<i>12,53</i>	<i>31,13</i>	<i>21,56</i>	<i>7,08</i>	<i>9,13</i>	<i>5,97</i>	<i>5,55</i>	<i>1,64</i>
Numărul total de plecări ale vizitatorilor moldoveni în străinătate	32452	30264	51577	67328	67846	57231	67826	81790	85085
<i>ponderea, %</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

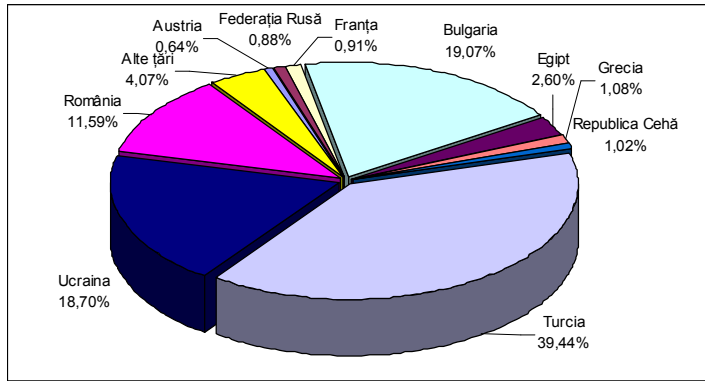
Graficul 3. Evoluția structurii numărului de plecări ale vizitatorilor moldoveni în străinătate în anii 2000-2008

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică, www.statistica.md

În structura plecărilor vizitatorilor moldoveni în străinătate după țări se observă că cea mai înaltă pondere o deține Turcia în care se îndreaptă circa 39,44% din numărul total al vizitatorilor moldoveni care au plecat în străinătate prin intermediul agențiilor de turism în anul 2008. Pe al doilea loc în structura examinată se situează Bulgaria cu o pondere de 19,07%, Ucraina cu o pondere de 18,70 % și respectiv România cu o pondere de 11,59 la sută. E de menționat că datele prezentate sunt bazate pe numărul de plecări în străinătate doar prin intermediul agențiilor de turism și turoperatorilor, pe când în realitate cei plecați în Ucraina, România, Rusia etc. în scopuri turistice este mult mai înalt.

În concluzie, se poate de menționat că populația Republicii Moldova este tot mai mult predispusă să petreacă vacanțele în străinătate, utilizând serviciile agențiilor de turism, ceea ce se atestă prin ritmuri de creștere înalte a numărului de vizitatori moldoveni plecați în străinătate, acest lucru se evaluează pozitiv.

Totodată se pot face concluzii că Republica Moldova nu prezintă mare interes pentru vizitatorii din țările străine nici sub aspectul petrecerii vacanțelor, recreerilor și odihnei, nici sub aspectul dezvoltării afacerilor și realizării diferitor motive profesionale. Aceste lucruri se evaluează negativ, având un aport esențial în împiedicarea

Grafiicul 4. Structura numărului de plecări ale vizitatorilor moldoveni în străinătate pe țări în anul 2008

Sursa: Elaborat de autor în baza datelor Biroului Național de Statistică, www.statistica.md

creșterii economice în țară.

În scopul ameliorării situației existente se consideră necesar de întreprins măsuri axate pe următoarele două direcții, și anume:

- Continuarea dezvoltării plecărilor vizitatorilor moldoveni în străinătate, îndeosebi în scopuri turistice.

- Atragerea vizitatorilor străini în Republica Moldova.

La rândul său, atragerea vizitatorilor străini în Republica Moldova se poate face în baza următoarelor instrumente de bază:

- A îmbunătăți infrastructura, în primul rând prin ameliorarea stării drumurilor autohtone până la cerințele internaționale, în special drumurile de importanță majoră și cu destinație turistică.

- Perfecționarea structurilor de cazare și ridicarea nivelului serviciilor acestora.

- Dezvoltarea sistemului de primire a cetățenilor străini prin implicarea ghizilor competenți.

- Dezvoltarea și adaptarea muzeelor și a altor instituții de cultură și artă în vederea sporirii interesului vizitatorilor străini față de acestea.

- Dezvoltarea turismului rural, turismului ecologic, turismului de sănătate și frumusețe, precum și a turismului vitivinicol care vor sta la baza dezvoltării turismului intern etc.

Actualmente pentru Republica Moldova este foarte important a conștientiza necesitatea dezvoltării turismului, necesitatea atragerii vizitatorilor străini în diverse scopuri, ceea ce va avea un impact pozitiv asupra dezvoltării economiei naționale și trebuie de perseverat în această direcție.

Bibliografie

1. Băltărețu A., Turismul internațional de la teorie la practică, Editura Sylvi, București, 2004.
2. www.statistica.md
3. www.turism.md